

Vrouwen in badpakken is sport?

ANNELIES KNOPPERS

Laurel R. Davis, *The Swimsuit Issue and Sport: Hegemonic Masculinity in Sports Illustrated*, Albany, NY, State University of New York Press, 1997.

ISBN 0-7914-3392-7. 168 pp. \$ 17.95

Sports Illustrated is een Amerikaans tijdschrift over sport met een oplage van ongeveer 3,3 miljoen exemplaren. Het verschijnt wekelijks. Het tijdschrift besteedt voornamelijk aandacht aan Amerikaans football (najaar), basketbal (winter) en honkbal (zomer). Mannensport staat impliciet centraal. Sinds 1964 verschijnt er ieder voorjaar een speciaal *swimsuit issue*. De oplage van dit nummer is ongeveer 5 miljoen exemplaren. Het badpaknummer bestaat voornamelijk uit foto's van vrouwelijke modellen gekleed in minuscule badpakken. Deze vrouwen, van wie de meerderheid wit is, verbeelden het geïdealiseerde heteroseksuele vrouwenlichaam. Vaak worden de foto's genomen in 'exotische' landen. Het badpaknummer is een deel van de Amerikaanse populaire cultuur geworden en is elk jaar weer controversieel. In sommige bibliotheken belandt het niet op de plank, omdat men de inhoud als pornografie ziet; jongens en mannen gebruiken de foto's als pin-ups. Er komen protestbrieven van mensen die vinden dat het badpaknummer de objectivering van vrouwen tot een sport maakt. Ze ervaren het als negatief, dat er in deze voorjaarsspecial meer aandacht wordt gegeven aan de vorm van vrouwelijkheid dan aan vrouwelijke sporters gedurende de overige nummers in een jaar. Andere brieven-schrijvers juichen het nummer toe als iets verfrissends en 'verwarmends' na een koude en lange winter.

Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het makkelijk om het nummer voornamelijk af te doen als seksistisch. Het nummer kan ook bekeken worden als een *cultural practice*, iets wat Laurel Davis beoogt met haar boek over het badpaknummer van *Sports Illustrated*. Dit boek is het resultaat van onderzoek waarin vanuit een feministisch perspectief gekeken wordt naar de betekenissen die aan het badpaknummer gegeven worden. Davis interviewde senior-redactieleden en producers, modellen en lezers om te kijken welke verklaringen ze gaven aan de inhoud. Analyse van de inhoud van alle nummers in de periode 1964-1991 en het jaar 1996 gaf inzicht in de geschiedenis van het selectieproces en de manier waarop de modellen in de foto's gepresenteerd worden. Ook analyseerde Davis de inhoud van de brieven die de redactie publiceerde over dit nummer. Om het badpaknummer in context te plaatsen bekeek ze ook de politieke economie van de media.

Aan de hand van de resultaten laat Davis zien hoe het *swimsuit issue* een specifieke vorm van mannelijkheid versterkt en andere vormen marginaliseert. De hegemoniale mannelijkheid die het versterkt is niet precies te definiëren omdat de definitie tijd- en contextgebonden is. In de huidige westerse maatschappij gaat het om mannen die economisch succesvol, wit en op een zichtbare manier heteroseksueel zijn. Iedereen die betrokken was bij dit onderzoek was het erover eens dat dit nummer als doel heeft om mooie vrouwelijke lichamen te tonen aan de mannelijke lezer. Een vanzelfsprekendheid die Davis telkens tegen kwam was dat de voyeuristische interesse in het vrouwelijke lichaam natuurlijk zou zijn. Alle

geïnterviewden gingen ervan uit, dat mannen van dit nummer zouden 'genieten' en vrouwen niet. Davis vond het opvallend dat mannen die kritiek op het nummer hadden duidelijk lieten weten dat ze heteroseksueel zijn. Kritische mannen en vrouwen zagen het badpaknummer als een vorm van seksisme maar niet als een vorm van heteroseksisme. Volgens Davis versterkt zo'n nummer de vanzelfsprekendheid waarmee (mannen)sport en heteroseksualiteit aan elkaar zijn gekoppeld.

Davis laat zien dat het badpaknummer niet alleen seksistisch en heteroseksistisch is, maar ook racistisch en etnocentrisch. De meerderheid van de modellen is wit (blond met blauwe ogen). Wanneer ze gefotografeerd worden in andere landen, dan wordt het accent gelegd op de 'exotische' kant van die landen. Burgers van die landen worden (op de achtergrond) afgeschilderd als primitief, kinderlijk, seksueel exotisch en als een deel van de dienende klasse. Door de opzet en lay-out worden de lezers uitgenodigd om als toeristen naar de foto's te kijken. De vraag, die Davis niet beantwoordt, is in hoeverre het gebruik van meer zwarte modellen het beeld van zwarte vrouwen als de exotische Ander versterkt en hen daarmee maakt tot heteroseksueel 'ruilobject'?

Een sterk punt van dit boek is dat Davis verder gaat dan het onderwerp seksisme. Ze concludeert dat het hegemoniale mannelijkheidsideaal een impliciet deel is van de populariteit van dit nummer. Het is een ideaal dat seksistisch, heteroseksistisch, racistisch en etnocentrisch is. Het badpaknummer versterkt stereotypen en vormen

van ongelijkheid die negatieve consequenties hebben voor vrouwen, homomannen, lesbische vrouwen, biseksuelen en zwarte mensen. Davis omschrijft de verbanden tussen de verschillende vormen van ongelijke sociale relaties op een leesbare manier. De onderliggende betekenissen komen op een heldere manier naar voren.

Ik heb verschillende (kleine) kanttekeningen bij dit boek. Al benoemt Davis het impliciete heteroseksisme dat aan het badpaknummer ten grondslag ligt, toch gaat ze te weinig in op het verband tussen deze vorm van heteroseksisme en homofobie. Hoe wordt er naar jongens en mannen gekeken die laten merken dat ze niet van dit nummer 'genieten'? Hoe reageren lesbische vrouwen op dit nummer? Van het onderzoek naar de politieke economie van de media kwam weinig naar voren. Davis geeft aan dat het badpaknummer gebruikt wordt om een heteroseksueel mannelijk publiek te trekken en daarmee ook de adverteerders aan zich te binden. Het is een 'mannennummer' en niet een sportnummer. Davis zegt niets over de wisselwerking tussen het uitgeven van dit nummer en het geslacht, huidskleur/ethniciteit, sociale klasse en seksuele voorkeur van de eigenaars en het management van *Sports Illustrated*. Ook de economische context van het tijdschrift komt weinig aan de orde.

Ondanks deze kritiek is het boek de moeite van het lezen waard. De analyse gebeurt op verschillende niveaus en laat de complexiteit zien van de *multiplicity of meanings* die aan zo'n nummer gegeven kunnen worden.